Z BIONOMIE CHALCIDY HYBOTHORAX GRAFFI RATZEBURG

(HYMENOPTERA , CHALCIDIDAE)

Pavel Lauterer

Dne 1. září 1973 jsem nalezl na okraji vápencové stepi mezi Ostrovem u Macochy a Vilémovicemi (okr.Blansko) větší množství larev 1. a 2. instaru mravkolvů druhu Myrmeleon formicarius Linné (det. J. Zelený) . Larvy jsem choval v uzavřené místnosti při pokojové teplotě a v nepravidelných intervalech je krmil.Dne 5.května 1974 jsem v nočních hodinách pozoroval líhnutí 6 ♀♀ chalcidky Hybothorax graffi Ratz. z jednoho kokonu mravkolva. Dne 12. 5. se vylíhla z napadeného kokonu ještě jedna samička. Dne 15. července 1974 jsem nalezl v chovné misce další 3 ♀♀ tohoto druhu,které se vylíhly z druhého kokonu mravkolva a uhynuly. K napadení mravkolvů v uzavřené místnosti nemohlo dojít. Z uvedeného pozorování tedy vyplývá,že chalcidy kladou vajíčka do larev prvního, nanejvýš druhého instaru mravkolvů, vajíčka nebo larvy přezimují v těle hostitele, kdy napadení není vnějškově patrné a hostitele hubí až při zakuklení. Parazitace zřejmě nemá vliv na prodloužení vývoje hostitele. Z chovaného vzorku 13 larev mravkolvů se 1 sameček vylíhl dne 10. 3. 1974, nato se vylíhly se dvou kukel chalcidy, 1 kukla a 2 larvy posledního instaru diapausovaly od května 1974 do zimy 1975, ostatní larvy podlehly kanibalismu. Uvedený materiál se nachází ve sbírkách entomologického oddělení Moravského muzea v Brně. Zde se také nachází nepublikovaný nález dvou samiček : Brno, 1942, lgt. K. Landrock, ex Myrmeleon formicarius.

V dosavadní literatuře, shrnuté v práci Nikolské (1960) je označován Hybothorax graffi za parazita dospělých larev a kukel mravkolvů rodu Myrmeleon, zčásti Myrmeleon formicarius. Z Moravy zná Bouček (1952) jen jednu lokalitu uvedeného druhu chalcidy : Archlebov.

S u m m a r y

The author has found out that the larvae of the ant lion, Myrmeleon formicarius Linnaeus, are attacked by their chalcid parasite, Hybothorax graffi Ratzeburg,in their first to second instar when they are unable of endangering the ovipositing female of the parasite due to their small size. Adult chalcids emerge from the pupae of the ant lion in the subsequent year (5 May - 15 July). One ant lion pupa produced up to seven female chalcids; no prolongation of development has been observed of the attacked ant lions. The following are the newly

recorded localities of Hybothorax graffi Ratz. in Moravia (Czechoslovakia): Ostrov u Macochy - Vilémovice, reared between 1 Sept., 1973, and 5 May, 1974, 7 ♀♀ (ex pupa Myrmeleon formicarius Linn.) ; ditto, 15 July, 1974, 3 ♀♀ (dead), leg. P. Lauterer; Brno, 1942, labelled " ex Myrmeleon formicarius ", K. Landrock leg.

Literatura

B o u č e k Z.,1952 : The first revision of the European species of the family Chalcididae. Sbor.ent.odd.Nár.mus.Praha,27 (suppl. 1) 1 - 108

N i k o l s k a j a M.n.,1960 : Perepončatokrylyje (Chalcididae, Leucospidae) 7 (5). Fauna SSSR, nov. ser. No. 76. Izd. ANSSSR, Moskva - Leningrad.

Adresa autora (Address of the Author) :

RNDr. Pavel Lauterer, Jílová 33, 639 00 Brno.